

12.03.2026

Ülle Luiks
Kliimaministeerium

Järelepärimine Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse eelnõu ettepanekute arutelu jätkuks

Austatud Ülle Luiks

Täname 5.03.2026 Kliimaministeeriumis toimunud kohtumise korraldamise eest ja 10.03.2026 saadetud kirjaliku kokkuvõtte eest.

Tutvudes saadetud kokkuvõttega, peame siiski vajalikuks esitada täiendava lisapäringu ja paranduse kokkuvõtte, kuna mitmed kohtumisel tõstatatud küsimused jäid vastuseta ning osa kokkuvõttes esitatud punktidest ei kajasta täielikult arutelus väljendatud seisukohti.

Esmalt soovime kinnitada oma varasemat seisukohta, et majanduslikud ja sotsiaalsed mõjud peavad jääma keskkonnamõju hindamise (KMH) menetluse osaks. Praegu kavandatavate muudatuste puhul ei näe me turbasektori vaatest, et need aitaksid menetlusprotsesse sisuliselt kiirendada või ajaliselt efektiivsemaks muuta, sealhulgas bürokraatiat vähendada. Nagu tõime välja ka varasemas tagasisides, on pigem oht, et bürokraatia nihkub KMH menetluselt eelhindamise etappi. Selline lahendus võib praktikas menetlusprotsessi hoopis pikendada, kuna ametnikule jääb väga lai kaalutlusruum täiendavate andmete küsimiseks põhjendusega, et otsuse tegemiseks on vaja lisateavet.

Samas puudub selge raamistik KMH protsessi selles osas, mis määratleks, milline ja millises mahus teave on otsuse tegemiseks piisav. Samuti ei ole selgelt määratletud Keskkonnaameti vastutus menetlusprotsessi õigeaegse läbiviimise tagamisel. Peame oluliseks rõhutada, et arendaja ei peaks kandma menetlusriske, mis tulenevad haldusorgani sisemistest teguritest, nagu tööjõu volavus, organisatsioonilised muudatused või menetluskompetentsi puudujäägid.

Lisaks jäi kohtumisel vastuseta ja põhjendamata küsimus, miks majanduslikud ja sotsiaalsed mõjud tuleks KMH menetlusest välja jätta. Samuti jääb ebaselgeks, millises menetluses ja millise metoodika alusel oleks edaspidi kavas sotsiaal-majanduslike mõjusid hinnata ning kuidas tagatakse, et need mõjud oleksid otsustusprotsessis süsteemselt ja sisuliselt arvesse võetud koos mõjuga loodusele. Meie hinnangul ei vähenda keskkonnamõjude käsitlemine KMH raames ja sotsiaal-majanduslike mõjude käsitlemine eraldi bürokraatiat, vaid killustab mõjude hindamise süsteemi. See muudab hindamise tervikuna keerukamaks ning võib viia olukorrani, kus tegevuse kumulatiivset mõju enam terviklikult ei hinnata.

KMH senine lähenemine on võimaldanud hinnata kavandatava tegevuse alternatiive ning koondmõju tervikuna, arvestades nii looduslikke, majanduslikke kui ka sotsiaalseid mõjusid. Ainult looduslikule aspektile keskendumine annab paratamatult kitsama ja potentsiaalselt kallutatud hinnangu. Keskkonna mõiste on olemuselt laiem ning hõlmab ka inimest ja tema elukeskkonda. KMH menetlust taotletakse majandustegevuseks, millel on lisaks võimalikele keskkonnamõjudele ka positiivne mõju ümbritsevale piirkonnale, näiteks töökohtade loomise kaudu, eriti maapiirkondades.

Seetõttu jääme seisukohale, et KMH menetluses tuleb ja on oluline tasakaaluka hindamise jaoks jätkuvalt käsitleda keskkonna-, majanduslikke ja sotsiaalseid mõjusid terviklikult, nagu seda on tehtud senini. Kui heaolu mõiste kasutamine KMH kontekstis tekitab tõlgendusprobleeme, nagu seletuskirjas viidatakse, oleks meie hinnangul mõistlik kaaluda selle mõiste täpsustamist seaduses, mitte selle põhjendamatut eemaldamist.

1. Millises menetluses ja millise metoodika alusel on edaspidi plaanis hinnata kavandatava tegevuse sotsiaal-majanduslikke mõjusid ning kuidas tagatakse, et sotsiaal-majanduslikud mõjud oleksid otsustusprotsessis süsteemselt ja sisuliselt arvesse võetud?
2. Kuidas on kavas täpsustada KMH menetluse raamistikku, et oleks selge, milline ja millises mahu teave on otsuse tegemiseks piisav?
3. Kuidas on määratletud Keskkonnaameti vastutus KMH menetlusprotsessi õigeaegse läbiviimise tagamisel?

Lugupidamisega

Annika Päsik
Eesti Turbaliit MTÜ